

svageste punkt er ved a og den nærmeste strækning vestenfor samme.

Paa Røineberg er tidligere fundet: 3 spydspidse af flint (S. M. 422, 1816 og 1817).

Saurnæs.

1. I nærheden af skiftet med Røineberg ligger et par høstaktomter af almindelig form og størrelse.
2. Rest af en rundhaug paa toppen af en liden fjeldknaus.
3. Græsklædt rundhaug dannet af temmelig smaa sten. I midten er den udgravet. Den er nu 11,5 m i tvermaal og 1,5 m høi. I midten staar opreist en stenhelle.
4. Rundhaug af rullesten. Den er temmelig oprodet og er nu 10 m i tvermaal og 1,5 m høi.
5. Lige i nærheden ligger et gammelt nøst, der er 16,5 m langt og 5,5 m bredt.
6. Græsklædt rundhaug, der er adskillig udgravet. Den er nu kun 5 m i tvermaal. For nogle aar siden grov et par gutter i haugen og fandt nogle brudstykker af en urne.
7. Græsklædt rundhaug, hvis hele top er borttryddet. Den er nu 15 m i tvermaal og 1,5 m høi.
8. „Ytreberg“, saaledes kaldes den yderste bjergfulde del af den smale halvø, der i nordvestlig retning stikker sig ud i Hafrsfjord i retning mod Sømsøerne. Hele halvøen kaldes Belteneset. Ytreberg har i tidligere tider været en holme og er nu adskilt ved et lavt ejd fra den øvrige del af Halvøen. Da fjeldet oventil er noksaa fladt og paa siderne temmelig steil, har det gode betingelser for at kunne tjene som en bygdeborg, og rundt om sees ogsaa rester efter gamle mure (fig. 8). Fjeldet har sin længderetning fra nord mod syd og er ca. 95 m langt og 55 m bredt. Den indre eller østre side er stejl. Kun paa midten af siden sees en ca. 17,5 m lang mur (a). Indenfor den sydlige ende af denne sees spor af en hustomt 11,5 m lang og 6 m bred (b). Den side, der vender ud mod fjorden er mindre stejl og her sees rester af en



272

Fig. 8.

simpel mur langs hele siden. Ved den sydlige del af muren ligger en liden tomt (c) 8,3 m lang og 5 m bred. Nordenfor hustomten b er et lidet opmuret rum, der støtter sig til en fjeldvæg. Dette bygværk skriver sig fra en nyere tid. I Snorre: Harald Haarfagres saga berettes, at en af de slagne smaakonger, kong Kjaatve, flyede til en holme, hvor der var en stor borg. Jeg har undersøgt alle øer og holmer i Hafrsfjord, men ikke fundet tegn til nogen bygdeborg paa disse. Ytreberg kan muligens i den tid have været omflydt af vand, og da den ligger ret i syd for det sted, hvor man antager, at Hafrsfjordslaget har staaet, saa er det al sandsynlighed for, at Ytreberg maa være den befæstede holme, der er nævnt i sagaen.

9. Lyngklædt rundhaug, der er opgravet i midten, hvor en stor sten ligger blottet. Haugen er nu 10 m i tvermaal og 0,7 m høi.
10. Udjævnet haug. Under en helle fandt man for flere aar siden brudstykker af en urne samt et spyd. Dette blev bortkastet.
11. Udjævnet haug, der har været ca. 9 m i tvermaal og 1 m høi. Den blev udjævnet for et par aar siden af haugens ejer, som ikke havde lagt mærke til, om der havde været oldsager i haugen. Da jeg kom til stedet, fandt jeg et økseblad af yngre jernalders form liggende paa marken lige i nærheden af det sted, hvor haugen havde ligget. (S. M. 2396).

Grannes:

1. Baadnøst 10 m langt og 3,5 m bredt.
2. Græsklædt rundhaug, der for lang tid siden er udgravet paa flere steder. Den er nu 16 m i tvermaal og 1,5 m høi.
3. Liden rundhaug, 3,5 m i tvermaal. Den er lidt udgravet i toppen.
4. Lyngklædt lav rundhaug af rullesten, 7,5 m i tvermaal og 0,5 m høi.
5. Rest af en lignende rundhaug. Begge ligger paa en liden fjeldknude.
6. Høstaktomt, firkantet, 8,5 m lang og 6 m bred.
7. Hustomt, 8,5 m lang og 5,5 m bred.